

คำไคเซ็น

ด้วยเครื่องมือช่วย

ถ้าสร้าง เป็นการเปลี่ยนแปลงปานกลาง

ถ้าใช้หมุนเวียน เป็นการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

เรื่องราวความสำเร็จของไคเซ็น

ครั้งหนึ่ง (และแม้แต่ในปัจจุบัน) หัวข้อสนทนาแบบนี้ เป็นหัวใจสำคัญในงานรายงานไคเซ็น และข้อเสนอนะเด็ดเด่น “ฉันเป็นพนักงานที่ทำงานในโรงงานผลิต ในงานประจำที่ทำอยู่ทุกวัน มีการปฏิบัติงานหนึ่งที่ต้องโค้งหลังเพื่อดึงรถเข็น ซึ่งค่อนข้างลำบาก โรงงานของเราได้มีการนำกิจกรรมไคเซ็นเข้ามา โดยสนับสนุนให้คิดไอเดียและไคเซ็นมากกว่าให้ลำบาก จึงร่วมกับเพื่อนๆ คิดหาเครื่องมือที่จะทำให้การปฏิบัติงานสะดวกสบายขึ้น ไอเดียที่คิดออก คือ **ตัวมัจฉ** อันสะดวกนี้ พอนำเรื่องนี้ไปปรึกษากับหัวหน้า ก็ได้รับความกรุณาให้สร้างของทดลองทันที โดยนำของที่ไม่ใช้แล้ว (ที่วางอยู่มุมโรงงาน) มาใช้

นอกจากนี้ ระยะเวลาที่ใช้งานในทุกๆ วัน ได้ทำการไคเซ็นเพิ่มเข้าไปทีละเล็กทีละน้อย ทำยที่สุดจึงเกิดเป็นของที่สร้างความสะดวกอย่างมาก กลายเป็นไคเซ็นที่ยอดเยี่ยม โดยแทบไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ” เครื่องมือช่วยที่ถูกสร้างขึ้นนี้ มีความเด่นในเรื่องของการใช้งาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าแรงงาน และเวลาที่ใช้ในการสร้างมันขึ้นมาเป็นหลายเท่า

ไคเซ็น หมายถึง การดัดแปลงประดิษฐ์สิ่งของที่เพิ่มความสะดวก เรียกว่าเป็น **สามัญสำนึก** ก็ได้

ยิ่งกว่า “การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย” คือ การเปลี่ยนแปลงปานกลาง

ไคเซ็น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ยิ่งเป็นของถูกๆ ยิ่งเป็นการไคเซ็นที่ดี หลักการเบื้องต้นของไคเซ็นมีการกำหนดไว้เช่นนั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นอย่างไร ? ไม่ได้มีการจำกัดไว้เพียงแค่นั้น การสร้าง **สิ่งของที่เพิ่มความสะดวก เครื่องมือช่วยของไคเซ็น** โดยการดัดแปลงเล็กน้อยแล้วทำให้เกิด **ไคเซ็น** ใดๆ ได้ทันที หรือหมายถึง เฉพาะการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

ตัวอย่างไคเซ็นที่ทำการทดลองครั้งแล้วครั้งเล่าในโรงงาน จนเกิดเป็น **เครื่องมือช่วย** ที่ยอดเยี่ยมออกมาก็มีจำนวนไม่น้อย ซึ่งเป็นเพราะว่ามี

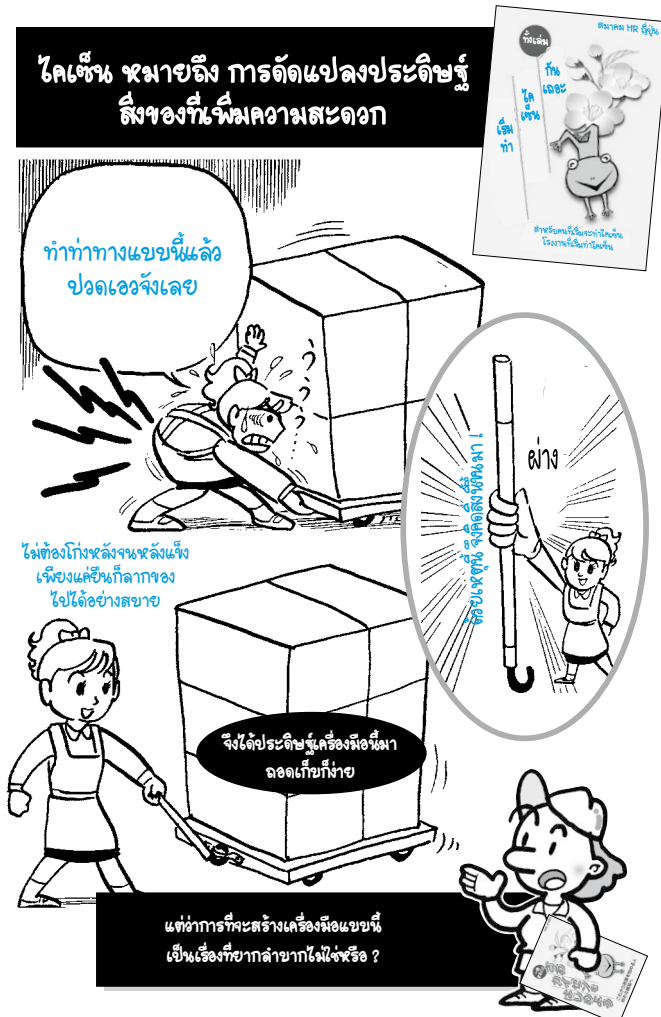
- คนที่มีความรู้ มีเทคนิคในการสร้าง
- เครื่องจักรและเครื่องมือในการสร้าง
- เวลาสำหรับทำการสร้าง

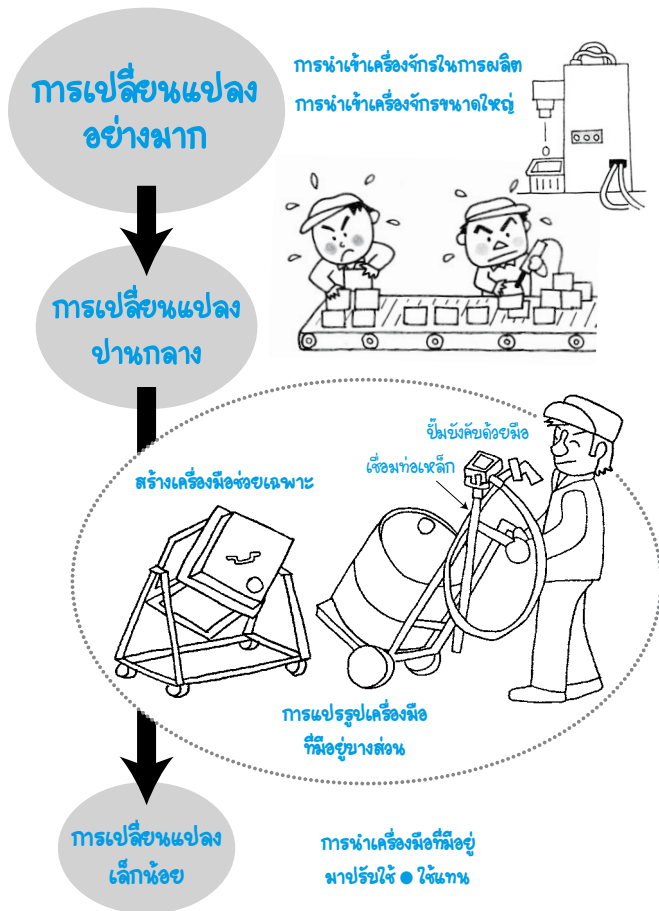
จึงทำให้ปฏิบัติได้ ไม่ได้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างมาก แต่ก็ไม่ใช่ การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย น่าจะใกล้เคียงกับคำว่า การเปลี่ยนแปลงปานกลาง

“เครื่องมือช่วย” แนวคิดใหม่ “ใช้แบบหมุนเวียน”

หากเกิดความคิดในการใช้เครื่องมือช่วยเพื่อไคเซ็นงานที่ทำอยู่ สามารถทำการ **ดัดแปลงเล็กน้อย** ได้หรือไม่ หากใช้ **สิ่งของที่มีอยู่แล้ว** เป็น **เครื่องมือช่วย** และทำการ **ดัดแปลงเล็กน้อย** สามารถเป็นการไคเซ็นได้ไม่ต้องลงแรงสร้าง **เครื่องมือช่วยเฉพาะ** เพียงแค่นำสิ่งของที่อยู่ใกล้มีมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้แทน ก็เพียงพอแล้ว สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นแนวคิดใหม่ในการใช้เครื่องมือช่วยไคเซ็น หากเป็นแบบนี้แล้ว ไม่จำเป็นต้องมี

- คนที่มีความรู้ มีเทคนิคในการสร้าง

- เครื่องจักรและเครื่องมือในการสร้าง
- เวลาสำหรับการสร้าง

กึ่งมือดำเนินการได้ เครื่องมือช่วย ที่เป็นการใช้สิ่งของที่มีอยู่มาปรับใช้ อาจจะไม่ใช่ เครื่องมือช่วยเฉพาะ ที่สะดวกในการใช้งาน แต่ก็มีข้อดีที่ทดแทนได้ นั่นคือ ไม่ว่าใครก็สามารถ ปฏิบัติการ ได้ง่ายและทันที นอกจากนี้ ในกรณีที่ใช้สินค้าที่วางขายตามท้องตลาดที่มีจำนวนการผลิตมาก จะสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าการสร้างขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ สิ่งสำคัญคือ ปัญหา และ ประสบการณ์ ในการหาผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะนั้น เพื่อนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ และใช้หมุนเวียนในฐานะเป็นเครื่องมือช่วย

การสร้างเครื่องมือช่วยเฉพาะ = การเปลี่ยนแปลงปานกลาง
 การนำสิ่งของที่มีอยู่มาใช้แทน = การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

เพราะว่าเป็นสิ่งของทั่วไป จึงเลียนแบบได้

ไคเซ็นที่ใช้เครื่องมือช่วย ด้วยการนำเครื่องมือที่อยู่ใกล้ตัวมาปรับใช้ หรือ ใช้แทน นั้นมีอยู่มากมาย ในวารสารเดือนนี้มีการนำเสนอ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม จำนวนมาก แนะนำให้ทำการ เลียนแบบ ตัวอย่างนั้น ๆ มาใช้

เดิมทีไคเซ็น คือ การเลียนแบบ จกฉวย โดยเฉพาะไคเซ็นที่เป็นการใช้สิ่งของทั่วไปที่สามารถซื้อหาได้ง่าย จะทำการ เลียนแบบ หรือ จกฉวย ได้ง่าย ถึงแม้จะต่างสาขาอาชีพกัน ก็ได้ให้หมายความว่าจะใช้เป็นการบอกใบ้ ในการทำไคเซ็นไม่ได้

หากพูดถึงป้ายบอกหน่วยงาน มักจะคิดว่า “ต้อบห้อยมาจากเพดาน”

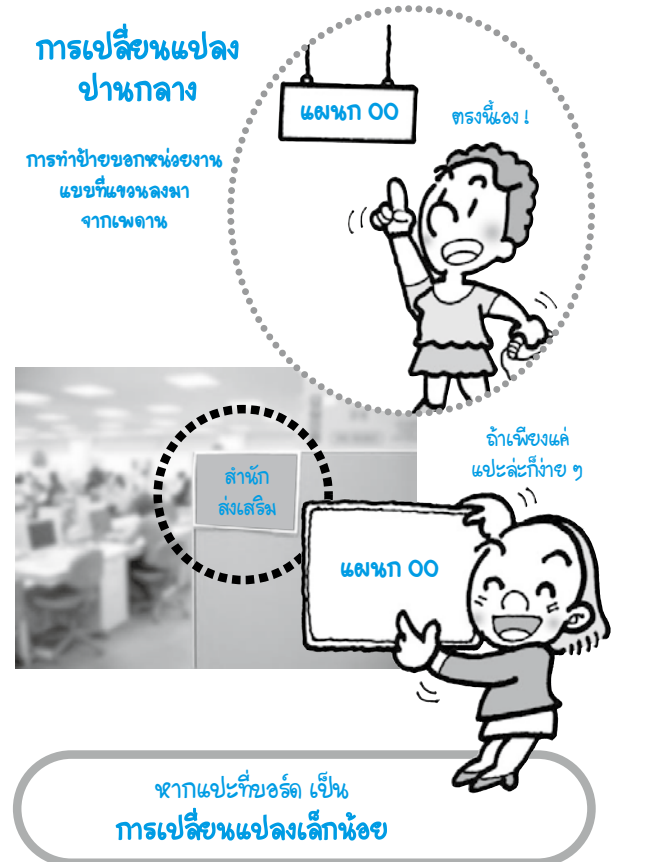
สำนักงานในชั้นเดียวกันที่มีพื้นที่กว้างแห่งนี้ เดิมไม่มีป้ายบอกหน่วยงาน ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มาเยือนจะหาจุดหมายไม่เจอ เดินวนไปวนมา ด้วยเหตุนี้ จึงได้คิดทำการติดตั้งป้ายบอกหน่วยงานขึ้น หากพูดถึงป้ายบอกหน่วยงาน มักจะนึกถึง ป้าย ประเภทที่แขวนลงมาจากเพดานด้วยโซ่ที่พบได้บ่อยในออฟฟิศ สำนักงาน และที่ทำการของราชการ (ในญี่ปุ่น) หากคิดจะซื้อ อาจต้องเสียเวลาไปกับการตรวจสอบว่า ขายที่ไหน ราคาเท่าไร ต้องสั่งทำพิเศษหรือไม่ และรอใบประเมินราคา หากจะสร้างขึ้นมา ก็อาจต้องเสียเวลาไปกับการเตรียมวัสดุ เช่น แผ่นไม้และโซ่ จนถึงกระบวนการสร้าง

ไม่ต้องแขวน

สิ่งสำคัญ คือ ทำให้ผู้ที่มาเยือนเข้าใจว่า **แผนก OO** อยู่ตรงไหนก็เพียงพอ จึงเกิดความรู้สึกว่า ป้ายบอกหน่วยงานไม่จำเป็นต้อง **แขวน** ลงมาจากเพดานเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงทำการแกะกระดาษที่เขียนชื่อแต่ละแผนกไว้ที่ด้านหลังของบอร์ดแผนงานของแต่ละแผนก เช่นนี้แล้ว เพียงแค่มีคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์สี ก็สามารถทำให้เสร็จได้ในวันนั้น

โดยใช้คอมพิวเตอร์ทำต้นฉบับและพิมพ์ออกมาในรูปแบบสี คำนึงถึงความสวยงามด้วยการกำหนดสีพื้นของป้ายเป็นสีน้ำเงิน และตัวหนังสือที่แสดงชื่อแผนกเป็นสีขาว (ให้เป็นแบบเดียวกัน) โดยใช้กระดาษขนาด A3 พิมพ์แบบสี และเคลือบพลาสติกอีกที แล้วนำ **ป้ายแนะนำ** นี้ไปติดไว้ที่ด้านหลังของบอร์ดแผนงานของแต่ละแผนก

อาจจะไม่เด่นชัดเท่ากับการแขวนจากเพดาน แต่ได้ผลงานที่เกินคาด จึงใช้จนถึงทุกวันนี้

ที่มา: วารสาร Creative & Idea Kaizen ฉบับที่ 25 เดือนตุลาคม 2551